

OBSAH

PŘEDMLUVA	5
I. ÚVOD DO PSYCHOLOGIE PRÁCE	7
1. Dosavadní vývoj a dnešní stav psychologie práce	7
a) Úloha psychiky ve výrobní praxi a společenský význam psychologie práce	7
b) Rozvoj psychologie jako vědy	10
c) Začátky psychotechniky	12
d) Orientace na sociálně psychologickou problematiku	14
e) Inženýrská psychologie	16
f) Dnešní stav psychologie práce ve světě	18
g) Vývoj psychologie práce v Československu	20
2. Metody užívané v psychologii práce	22
a) Každodenní zkušenost, vědecká metoda a metodologie	22
b) Introspekce, behaviorismus a studium psychické regulace činnosti	24
c) Přehled psychologických metod a jejich třídění	27
d) Experiment	30
e) Psychologické zkoušky	38
f) Užití statistiky v psychologii	41
II. PRACOVNÍ ČINNOST Z PSYCHOLOGICKÉHO HLEDISKA	43
3. Profesiografický rozbor pracovní činnosti	43
a) Účel profesiografických studií	43
b) Profesiogram a jeho pořízení	44
c) Různé druhy profesiogramů	47
d) Profesiogramy určené profesionální informací	47
e) Profesiogramy určené profesionální orientaci	48
f) Profesiografické rozborů určené k opatřením v rámci jedné profese	50

I. Popis profese:	52
II. Stanovení kritérií úspěchu v profesi	57
III. Vyhodnocování profesí, profesionálních činností a jejich části, profesionálních úkolů a podúkolů z hlediska kritérií úspěchu a neúspěchu	59
IV. Zjišťování předpokladu úspěchu, vysuzování a ověřování hypotéz	62
V. Návrhy na provozní opatření	63
4. Základní poznatky o podílu psychických procesů na regulaci pracovní činnosti	63
a) Vztah psychických procesů a pracovních činností	63
b) Neurofyziologický základ - reflexy a činnost	66
c) Příjem informací — vnímání	70
d) Pozornost jako výběr podnětů	73
e) Paměť, pamatování a zapomínání	77
f) Představy a jejich úloha při regulaci činnosti	80
g) Řešení problému, myšlení a rozhodování	83
5. Vliv motivace a individuálních vlastností na pracovní výkon	86
a) Základní přístup k rozboru pracovního výkonu	86
b) Potřeby a motivace pracovníka	88
c) Konflikt motivů a frustrace	92
d) Motivace výkonu a úroveň aspirace	95
e) Postoje, city a úroveň aktivace	98
f) Metodologické problémy poznávání individuálních vlastností	102
g) Podstata a původ individuálních rozdílů mezi jednotlivci	104
h) Individuální rozdíly a osobnost	107
i) Vlohy, schopnosti a dovednosti	110
III. HLAVNÍ SMĚRY VYUŽITÍ PSYCHOLOGIE V EKONOMICKÉ PRAXI	115
6. Příprava k povolání a volba povolání	115
a) Význam a historický vývoj volby povolání	115
b) Současné pojetí profesionální orientace u nás	118
7. Výběr a rozmístování pracovníků	121
a) Možnosti a omezení psychologické diagnostiky	121
b) Členění personálních činností	124
c) Systém práce s lidmi jako harmonický soubor personálních činností	126
d) Psychologie představuje jen jedno hledisko v personálních činnostech	129

e) Hodnocení pracovníků	130
f) Posuzování pracovní způsobilosti	134
g) Posuzování psychické způsobilosti	138
8. Vedení pracovníků a vztahy mezi nimi	138
a) Řízení věcí a vedení lidí	139
b) Vedoucí pracovník a jeho činnost	143
c) Vedení pracovních porad	149
d) Pracovní skupina a vztahy jejích členů	150
e) Pozice, status a role	152
f) Skupinové normy a kolektiv	153
g) Charakteristika skupin a jejich vnitřní skladba	154
h) K psychologickým stránkám práce mistra	156
9. Poradenská péče o pracovníky	160
a) Úkoly a formy průmyslového poradenství	160
b) Pracovníci se změněnou pracovní schopností	164
c) Problematický pracovník	167
10. Psychická zátěž, režim práce a odpočinku	171
a) Závažnost různých druhů zátěže	171
b) Problém pracovní křivky	173
c) Pocit únavy a monotonie	177
d) Výskyt mentálních bloků	178
11. Prevence nehod a úrazů	182
a) Bezpečnost práce jako vědecky pojímaná disciplína	183
b) Úkoly bezpečnosti při práci z hlediska psychologického	184
c) Vývoj a dnešní stav užití psychologie v prevenci mimořádných událostí	187
d) Psychologie nebo technika v bezpečnosti při práci	191
e) Vedení pracovníků k bezpečnosti při práci	191
12. Pracovní podmínky a jejich úprava	194
a) Kultura práce a pracoviště	195
b) Osvětlení	197
c) Barevné řešení pracoviště	199
d) Hluk	200
e) O vzduší na pracovišti	202
f) Člověk a stroj	203
IV. DODATKY	207

13. Pokyny pro navrhování a úpravu stanovišť centrálního řízení v automatizovaných provozech	207
14. Výtah ze zásad a norem pro sestavování a užívání psychologických a diagnostických metod	216
V. LITERATURA	224